

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Cap. Ad nostram 21. & in Cap. Qintavallis 32.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

publicum 38. d. ne pactis. Nam & id constitutum est à iure, ne iuramentum noceat alteri tertio, *text. in c. Cum contingat 18. in fine hoc tit.* Quod hic contineretur, si superior non posset remittere vel tollere iuramentum ab inferiori præstitum.

Et semper retento, quod hic loquimur de iis, quæ à superiore pendunt: et at secus est in his, quæ jus Principis non concernunt, sed tantummodò privatam alicujus commodam: ut in contractibus & aliis conventionibus, quæ aliorum commodum vel incommodum respiciunt, nihil potest Princeps, nisi fortè ex justa causa, ut est iustus metus, dispense. *§ Pont. c. Si verò 8. sup. eod. si cut aliàs diximus in c. 1. sup. eod.*

4. Illud quaesitum est, An Princeps sæcularis iuramentum alteri factum remittere possit? Quod certè videtur, per textum in *l. Abigere 6. in fine D. De iure patron.* ubi lege Juliæ (scilicet latà à Julio Casare) remittitur jusjurandum liberto libertæque, quod patrono præstitit de non contrahendis nuptiis. Item in Camera Imperiali relaxatio fit iuramenti, quod subditi innocentes, cum è carcere dimittuntur, præstiterunt dominis suis, ad effectum agendi contra dominos, ut tradit Andr. Gail. *lib. 1. Obs. 22. Et existat in Ordinatis Camera parte 2. tit. 24.*

5. Contrarium verò de iure certius est, ejusmodi iuramentum à Principe vel alio sæculari remitti non posse, *per text. in c. Novit. 13. circa fin. sup. De iudicio. Et in c. Venerabilem 34. §. idem etiam sup. De elect.* Et ratio est, nam in remissione sive absolutione agitur de re spirituali, videlicet de obligatione quaesita Deo per iuramentum, *c. Debitores 6. sup. hoc tit.* cujus idcirco cognitio & remissio ad solum

Ecclesiasticum Judicem pertinet, sicut & aliarum rerum spiritualium, *c. 2. sup. De iudiciis.*

Non obstat textus in *d. l. Abigere*; quia id mirum non est, tunc temporis tale iuramentum remissum fuisse per L. Juliam, quod pugnaret cum Reipubl. utilitate, cujus intererat repleri liberis hominibus civitatem, *ut est text. in l. 2. D. Solut. matrim.* At verò iuramentum in præjudicium alterius præstitum ipso iure non valet, *c. Si diligenti 12. sup. De foro comper. Et c. Cum contingat 28. in fine hoc tit. junct. l. l. ius publicum D. De pactis.* Verum hodie apud Christianos iure divino & Canonico cessat hæc lex Julia, utpote Romano populo in immensum aucto, propter verba Christi, *Reddes autem Domino juramenta tua, Matth. c. 5. circa fin. quæ & reperuntur in d. c. Debitores.*

7. Quod verò ad Ordinationem Camera, difficile est respondere, nisi dixerimus, idem inductum esse Reipubl. causa in odium dominorum sæventium in subditos suos: ut hac ratione compefcatur eorum sævitia, dum vident se conveniri posse, iniusti carceris causà, relaxatione scilicet petità à iuramento. Deinde ne tumultus occasio detur subditis contra dominum. Unde etiam, antequam iuramenti relaxatio fit, prius ad eundem dominum scribitur pro informatione facti, ut videre est *d. tit. 24. & latius apud Andr. Gail. d. Observ. 22. cum seq.* Licet idem Gail. *Observ. 25.* simpliciter patet, ejusmodi relaxationem Camerae competere adversus juris Canonici regulam, quæ soli Ecclesiastico Judici absolutio à iuramento reservata est, quod meo iudicio iure defendi non potest, nisi publicæ utilitatis causà, ut jam dictum est.

In Cap. Ad nostram 21. & in Cap. Quintavallis 32.

SUMMARIA.

1. Iuramento generali seu simplici non continentur turpia vel inhonestæ.
2. Iuramentum non debet esse vinculum iniquitatis.
3. Licet iuramentum prius licitum incidat, deinde in illicitum.

7. **H**oc rursus discimus, quod in iuramento generali vel simplici non contineantur illicita, de quo latius *sup. eod. in c. Veniens.* Unde is, qui iuravit se observaturum statuta Ecclesiæ particularis, aut alterius loci cuiuscumque, non intelligitur se iurejurando obstrinxisse ad

ea, quæ turpia vel inhonestæ sunt, vel quæ pugnant cum libertate Ecclesiastica, *c. 1. hoc tit. lib. 6.* Quamvis, etiam si in specie illicita statuta, sive consuetudines iurasset, æquè non teneretur, ex alio capite, et quod iuramentum non debeat esse vinculum iniquitatis, *c. Quanto 18. sup. eod. Et c. Non est obligatorium 58. De R. l. in 6.* Quod pertinet textus in *can. In malis 211. quæst. 4.* In malis promissis (inquit) rescinde fidem, in turpi voto muta decretum: quod incautè vovisti, ne facias. Impia enim est promissio, quæ scelere adimpletur. Unde & meritò reprehenditur Herodes, qui cum iuratus promississet puellæ saltanti, se præstiturum

rum quod postulasset, stultè id intellexit, eodem scilicet iuramento contineri etiam amputationem capitis Joannis Baptistæ, c. Cum iuramento 4. inf. De homic. Exstat historia Matth. c. 14.

3 Atque hæc ad eò obtinent, etiam si iuramentum antea licitum ex postfacto incidat in illicitum: veluti si quis deponenti apud se gladium iuratus promiserit, se restitutum ei, ubi petierit, deinde is postea furore corripitur; rem utique illicitam depositarius fecerit, furioso gladi-

um restituendo, can. Ne quis xxii. quasi. 2. facit text. in l. Bona fides D. Depositi. Idem est, si quis iurasset, se non bibiturum vinum, isque postea periclitaretur de vita, nisi vinum biberet; quia & hoc casu iuramentum antea licitum redditur illicitum, & consequenter eò pertrahendum non est iuramentum, cum nec tempore iuramenti præstiti de eo cogitatum verisimiliter fuerit, de quo latius Felinus in c. Si verò 8. sup. eod.

In Cap. Ecce Christus 26.

SUMMARI A.

1. Iuramenti præstatio est licita.
2. Iuramentum cur dicatur esse à malo.
3. Verba, Nolite iurare, qualiter accipienda.
4. Iuramenti comites, veritas, iudicium & iustitia.

Hæc Decretalis directa est ad Abbatem & Capitulum Castellionense, quæ eximicr ipsi serupulus, quo perplexi tenebantur Monachi, ne iurarent; fortè moti doctrinâ Christi, Matth. 5. circa fin. cuius verba hæc sunt, Dico vobis, non iurare omnino: & Jacobi 4. Ante omnia, fratres mei, nolite iurare.

1 Ideoque S. Pont. multa de iuramento præmittit, tollendi serupuli causa, videlicet præstationem iuramenti esse licitam, non obstantibus verbis Christi, Sit sermo vester Est est, Non non. Quod hic in progressu textus nostri rationibus & exemplis sacræ Scripturæ comprobatur: & addit, verum quidem esse, affirmationem vel negationem nudam sufficere, sed ideo deveniri ad iuramentum, quòd illud à malo sit. * Indicans his verbis, iuramentum provenire à malo, hoc est, propter inedulitatem nostram, quæ in se mala est, non culpa, id est, peccatum. Quod enim simpliciter affirmanti vel neganti non creditur, sed potius iuranti, id provenit ex natura incredulitatis nostræ, propter quam exigimus iuramentum. Confirmat quoque textus in can. In malum 6. xxii. quasi. 1.

3 Quare S. Pont. ita interpretatur verba Christi, Nolite iurare, ut removeat iuramentum per creaturam, non si per Deum iuretur; idque ne veneratio, quæ soli Deo debetur, temerè applicetur creaturæ, can. Considera d. q. 1. Interim tamen non negat valere iuramentum, si per creaturam fiat, dummodò respectu creatoris sui, cuius vis & po-

restas in creatura elucet, de quo & D. Thomas 2. 2. q. 89. art. 6. Illud verò Jacobi Apostoli, Ante omnia, fratres mei, nolite iurare, hunc sensum habet, ne quis facile propensus sit ad iurandum; quippe ex eo facile periurium consequitur, ut interpretatur text. hic & in can. Non est contra d. q. 1.

Solius enim necessitatis vel utilitatis causâ iuramentum præstandum est, dummodò hos tres comites habeat, scilicet veritatem, iudicium, & iustitiam, text. hic & in can. Animadvertendum xxii. q. 2. juncto can. Ita ergo cum can. seg. d. q. 1. Per veritatem intellige, ut verum sit, quòd quis iurat: per iudicium, ut id discreto & deliberato animo fiat: per iustitiam, ut iustum sive licitum sit, quòd iuratur. Quæ quamvis in omni iuramento necessario requirantur, ut licitum & inculpatum sit iuramentum, non tamen ita, quin sine his omnibus constare possit iuramentum: exceptâ re illicitâ, cuius iuramentum ipso iure non valet, c. Non est obligatorium De R. I. in 6. Etenim iuramentum sine veritate subsistit in hoc, quòd pœnâ periurii coerceri possit; sicut & temerarium & indiseretum iuramentum, c. Quomodo circa fin. sup. eod. Sed duo hæc iuramenta inculcata non sunt. Unde quòd dicitur, iuramentum requirete tres comites, id de iuramento licito, & quòd omni vitio caret, accipi debet, non de quovis alio iuramento.

Jam textum nostrum prosequendo, multis hic exemplis sacræ Scripturæ iuramenta esse licita comprobatur, quæ per se patent. Unde ex prædictis concludit tandem S. Pont. Monachos licitè in causa sui Monasterii iuratos deponere posse. Utitur verò verbo, indulgemus, non quia dispenset cum illis, ut turò iurare possint, sed habita ratione perfectionis, qua conscientia eos revocabat à præstatione iuramenti, ut sic, exempto omni serupulo, securi iurent.

In Cap.